

Előfizetési árak:

A kiadóhivatalban átveve:

Egész évre . . . 6 frt — kr.
Negyedévre . . . 1 „ 05 „

Helyben házhoz hozva:

Egész évre . . . 8 frt — kr.
Negyedévre . . . 2 frt — kr.

Videkre postán szállítva:

Egész évre . . . 10 frt — kr.
Negyedévre . . . 2 „ 50 „

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP.

Megjelenik minden nap a hétfői és ünnep utáni napok kivételével

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Apáczai u. 3. sz.

A szerkesztőség kéziratok visszaadására vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 4 kr.

NAGYVÁRAD, december 17.

A kompromisszum.

— Apponyi beszéde. —

Még csak második napja tart a nagy vita a második provizórium javaslat felett, még nem mutatkozott hivatalosan az obstrukció, már is felmerült a hire a kompromisszumnak, amely a mostani viszonyok között nagyon is óhajtható lenne.

Bánffy miniszterelnök, aki különben tudvalevőleg nagyon hajlíthatatlan ember, mióta benyújtotta a provizórium javaslatot, több ízben mutatott hajlandóságot az iránt, hogy a javaslaton megtegye a szükséges és lehetséges változtatásokat, hogy így minden közjogi botlás ki legyen kerülve s hogy megnyerje a 67-es alapon álló pártok támogatását.

Hogy a javaslatban kitette a kiegyezési alkudozások legvégső terminusát, 1898. május 1. ez csak a nemzeti párt kedvéért történt. Apponyi, Horánszky és Gulner indítványára mást is javított a tervezetben és ismételtén kijelentette, hogy egyes részeknek praecirrozottabb formuláshoz készségesen hozzájárul.

A szabadelvű párt konferenciáján ismét tovább közeledett egy lépéssel Bánffy a nemzeti párt felfogása felé. Csáky Albin grófnak abbéli felszólalására, hogy ha a kiegyezési tárgyalások május 1-ig nem vezetnek sikerre, akkor már az önálló vámterület alapján állunk,

melyről többé nem léphetünk vissza, — sietett kijelenteni a miniszterelnök, hogy neki is ez a véleménye és nem a Tisza Kálmán-féle ó-osztrák felfogás, mely még mindig a legridegebb formához és szellemhez ház.

Bánffynak ezen állásfoglalása után a legnagyobb kíváncsisággal néztek minden felől Apponyi mai beszéde elé, mely kétségkívül — mint a nemes grófnak minden beszéde — rendkívül fontos politikai esemény. Azt tudta mindenki, hogy Apponyi nem fogja cizírogatni Bánffyt, minden fúzió-hírek dacára is tudjuk, hogy ha a közjogi ellentétek kisebbedtek is közöttük, más részről sok tekintetben kiegyenlíthetetlen közöttük az eltér. Arra tehát el voltak készülve, hogy Apponyi ezuttal is támadni fogja a kormányt és annak fejét. De a nemzeti pártnak ismert határozata után, mely Apponyinak rendkívüli politikai bölcsessége mellett nagy önuralomról is tanuskodik, mert megmutatta, hogy a bosszút, uralomra-vágyat; egyszóval a magánérdekeket nem engedi felülkerekedni akkor, mikor a haza nagy érdekéről van szó, a nemzeti pártnak e határozata után nemcsak azt várták Apponyitól, hogy támogatja a javaslatot, hanem azt is, hogy megmutatja a kibontakozás útját.

Mert a kibontakozásra szükség van. Nem azért, hogy megmeneküljön a Bánffy-kormány, hanem, hogy az ország meneküljön meg a bajoktól. Bánffy nem csinál titkot belőle, hogy ha az obstrukció megakadályozza a provizórium létrejöttét, rendeleti úton lépteti azt életbe. A kül-

ügyminiszter lapjának lapunk más helyén olvasható, nagy feltűnést keltett cikke egyenesen megmondja, hogy ez esetben nincs más eszköz. Pedig ez olyan alkotmányértés lenne, amelyet a magyar alkotmánynak minden őszinte barátja nagyon sajnálna.

Apponyiban ezuttal sem csalatkozott a nemzet. Ma még nagyobb önmérséklet-ről tett fényes tanúságot. A vehemens támadás a kormány ellen elmaradt. Megrótta annak hibáit, de elismerte, ami javaslatában jó. Ragyogó ékesszólásával olyan védelmet nyújtott a provizóriumnak, olyan hü képét festette a politikai helyzetnek, hogy ezek után a nemzet rokonszenve elfordul az obstrukciótól.

De vajjon lesz-e hatása a függetlenségi párt akciójára? Az általa javasolt szabatosabb formulázást kétségkívül elfogadja Bánffy, aki komoran ült Apponyi beszédje alatt és nem mert hozzá gratulálni, de a függetlenségi pártot — mint a szenvedélyes közbeszólásokból látszik — nem fogja kielégíteni.

Azt mondják, Bartha Miklós cikkeiből is úgy tetszik ki, hogy Apponyinak megszavazná a párt a provizóriumot vagyis inkább átengedné azt, mert kezében nyugodtan látná az ország sorsát. Ha ez áll, a Bánffy-kormány meg kell hoznia ezt az áldozatot az országnak. Ilyen bukás nem válnék szégyenére.

A mai beszéd után inkább elmondhatjuk, mint valaha, hogy Apponyi a jövő.

A „TISZÁNTÚL“ TARCZÁJA.

Divat levél.

(Régi módos divat levelek. Leánder. Calefactor, Buksi, mint divat tudósítók. Otórás visit. Pas de quatre. Le-gény fogó. Selyem blouse.)

Hatalmas királynő, szeszélyes változékony divat főnség.

Elképzelem mennyire unhatja Kegyelmes-séged az antiquejournal formaszerűséggel meg-írt «Divat-leveleket» melyek mindig ugyanazon ismert, örök chablonos egyhangúsággal tárgyalják: nagyobb vagy kisebb lett-e a puff? bársont vagy selymet viselnek-e? meg hogy a Worth és Arvay czég milyen toileteket liferál a mágán nők, a tout le monde, a demi monde meg a pesti primadonnáknak.

S ez így van századok óta. Sem tartalmok sem alakjuk nem változott. Szegény, kis divat levélkék most is krinólinban járnak mint azon régtőlant időkben, amikor valamelyik szellemes ősanánk az első példányt libatollal pergamenten megalkotá.

Pedig milyen korszakalkotó újításokat lehetne a divat levelek irodalom történetében előidézni, ha programjuk, először: nem csak egyoldaluan női toilette dolgokkal foglalkoznának, hanem a férfi divat is részletesen tárgyalná, mely nem csak hogy egyenlő mérvet kezd 3teni a mienkkel, hanem a színek viselésében — tekintve a zöld topánkák sensációs divatját

— határozottan tulszárnyal bennünket; másodszor, divat levelek ne csak nők által irassanak nőknek, hanem tegyék magukévá ezt a maholnap rájuk nézve is nagy fontosságú kérdést a helybeli napi lapok műkedvelő és hivatásos munkásai.

Elképzelni is kitűnő, milyen érdekes dolog volna, ha egy szép napon Leánder ur a Szigligeti társaság buzgó tagja, kicsi divat-levélkében arról értekezne, hogy ez ő — ez idő szerinti — Herójának esti és déli corsón milyen színű prém alatt dobog a szívecskéje?!

Pompásan érvényesülne e téren az ő örök-lött, speciális, kedvencz témája, ha azon visióit írná le, mikor azt a toilettet látja, melyben a szőke, szellemen, fiatal jurista jövődö-beli felesége fog a nászutra kelni.

Rejtelmes, titokzatos Calefactor, ki prózában írt, balladaszerű «Leány históriáda,» felköltöd magad iránt a hölgyek érdeklődését — ha nőalakjaidnak nem csak történetét, hanem toilettjeit is festened: milyen eszményi divat-tudósítók lennének azok a «Leány-históriák.»

A «Tiszántúl» Buksija megépen halálos vétéket követ el midőn hatalmas, csodás erővel fel-felbuzduló divattudósítói tehetségét, holmi singalériák tárczákat és borgiszokba akarja fojtani.

De hiába a gyémánt a porból is felesillan! A divattudósító kitört rajta, csak nemrégiben is, egy napi ujdonság jelentéktelen kis pontjában midőn a nagyváradai mulató «Egy piros trikóról» szóló referációjában chicees

chanszonettek gyémántos toilettjeiről, pazar szinompával, és szakavatott jártassággal írt.

— Hajlamai, izmos tehetsége és temperamentuma megmutatták, hogy ezen a téren is fényes carrier és olyan dicsőséget fog arat-hatni, hogy a «Tiszántúl» szerkesztőségében még a nyomdász gyerekeknek is babérrel lesz tölve a caprice párnájok!!!

Addig is míg divattudósítói tisztünket ün-nepélyesen át nem adjuk a fönt nevezett és mélyen tisztelt uraknak: olvassa Főnséged a még ezután következő pár leveletem hatyttyu dalként, melylyel mint hűséges alattvalója trónja zsámolyánál hódolok.

Egy idő óta roppant nagy öröm van az elégett sültektől borzadó papák és a konyhá-ban épen leginkább föltizenkettőkor az ebéd bekészítését felülvizsgáló mamák táborában, mivel most már a délelőtti Staats — sőt a szertartásos «első» visiteket is szelében adják d. u. öt órákor, nem csak a világ városokban, hanem valahára már nálunk is.

Határozottan jó és praktikus szokás, mivel öt és hat óra közt az egész család nyugodtan ülhet a vendégekkel, s a házi kisasszony is el-fogulatlanság és zavar nélkül léphet mindig a szalonba, ha nem gondol folyton szívszorongva olyas félére, hogy vajjon odakün a Borcza miféle kegyetlenségeket követ el az épen fél-benhagyott «Piskóta-torta» befejezése körül.

A másik kedves ujdonság a báltermek világában fog ez idén életbe lépni és ez a finom, gracióz, menüetszerű «Pas de quatre»

Protestáns hang az erdélyi status határozatról.

A »Szabad Sajtó« című protestáns lap a következőket írja: »Egyáltalában nem vagyunk ellenségei a szabadkőműveseknek, mert protestáns elveinkkel lenne ellentétben, ha a lelki-ösmereti szabadság ellen lépne fel. Tőlünk tehát bátran folytathatják titkos munkájukat, legfeljebb szűkkeblűségnek tartjuk, ha nem az emberiség általános jó létre, hanem csak saját tagjaik javának előmozdítására törekkenek. De azt már mégis összeférhetetlen dolognak találjuk, ha szabadkőműves egyházi hivatalt vállal. Épen azért a protestáns egyház részéről is követendő és helyes eljárásnak tartjuk az erdélyi római katolikus státusnak legutóbb tartott gyűlésén hozott határozatát, mely kimondja: hogy az igazgatótanács tagjai esküvel kötelesek bizonyítani, hogy nem tagjai semmiféle, az egyház által tiltott társulatnak, különösen pedig a szabadkőműves páholyoknak. Most már a kolozsvári római katolikus egyházközség is meg akarja esketni választmányi tagjait. Az erre vonatkozó indítványt már a legközelebbi egyházközségi gyűlésen meg fogják tenni.«

A politikai helyzet.

— Távirati tudósítás. —

A külügyminiszter hiv. lapja a »Fremdenblatt« a budapesti helyzetről nagy feltűnést keltő cikket közöl, melyben több igen fontos nyilatkozatot tesz. A cikk a következőket írja:

»A helyzetet politikai körökben mindenütt komolynak mondják. A függetlenségi pártnak az a követelése, hogy a kormány előre kötelezze magát az önálló vámterület létesítésére, teljesíthetetlennek tekintendő. A közjogi ellenzék kegyetlenül csalódik, ha azt hiszi, hogy valami ellenáramlatra számíthat a szabadelvű pártban, amely az utolsó pillanatban segítségére jöhet neki. Mindenesetre nagyon kíváncsok volnának, ha oly megoldást találnának, amely a függetlenségi pártnak tisztességes visszavonulást biztosítana.

melyet eddig többnyire csak főrangúak termeiben táncoltak, de most már hivatalosan fel fog vésztetni az ideai farsang táncrendjének többi pontjai közé. Nálunk is tudják már sokan s a nyáron a »Markovits kertben« egy pár tánczal egybekötött errarisch tennisz mulatságon már épen úgy táncoltak, mint négyest, vagy csárdást.

— Közeleg a farsang az estélyek, a bállok, s ezért most leghatalmasabb mágnes aszsonyi szívek a sok fényes divat kirakat.

Nagy titokban megsugom, hogy Kunz Gusztáv és Kóhn Sámuel nagymennyiségű haragos zöld és violaszínű pántlikát rendeltek miután ismét divatba jött a — legényfogó. Hogy mi az a legényfogó? — ennek tudományos meghatározására nem vállalkozhatom, hanem inkább a hatásairól fogok beszélni. Ez a — lányok karcsu derekától ruha aljig érő — hosszú szalag csokor nagyon jól áll az élénk, hamis, kedves lányoknak amikor mozdulataikkal összehangzatos ritmusban röpdül utánok a hullámzó szalag. »Mennyei költészet van egy ilyen lengő, libegő szalagsokorban!« sóhajtja a multkor egy kedves genialis fiú. Ilyen apróbb és mégis nagyfontosságú nyilvánulások után tudjuk aztán, hogy a legényfogó férfi szívekre nézve veszedelmes egy jószág, s hogy fásult, fagyos férfi szív legyen az, mely e varázsnak ellent tudjon állni!

Káprázatos színpompával van a kirakatokban csoportosítva; bársony, atlasz, tüll csipke, illusion, de mégis legszebb — a selyem,

Egyedüli reményt adhat a függetlenségi párt hazafisága és belátása, amelynek fel kell ismernie, hogy az obstrukció az országnak óriási kárt okoz és hogy a zavarok törekvéseik tulajdonképeni célját, a külön vámterület létesítését, háttérbe szorítják. Hogy Magyarország a vámuniót fentartja-e, vagy megszünteti, előlött pénzügyi és nemzetgazdasági okokból kell döntenie, de nem közjogi indokból, amely a dologgal nincs is összefüggésben. A kormány pártja tagadja, hogy most elérkezett volna a kedvező pillanat, a vámterület függetlenségének proklamálására. Az ausztriai parlamenti zavarok bizonyos szorultságba hozták a dualizmust. Könynyelműség volna tehát e helyzet nehézségeit még külön gazdasági krízissel súlyosítani, amelynek bekövetkezésével a külön vámterület első éveiben, még a függetlenségi párt is tart.

Az önálló vámterület szükségessége mellett való érvelés a jelenlegi állapotok közt olyan mintha egy szorongatott családapra így szólna: Családomban kiütött a difteritisz, most hát vagyonomat is kockára teszem Monte Carloban. Az önálló vámterület felállításával járó nagy kockázat e perczen veszedelmes játék volna.

Ha az obstrukciót érvekkel nem lehet meggyőzni, mindenesetre beáll annak a szükségessége, hogy azt a zavart, amelyet a törvényes szabályozás hiánya a vámügyben és bankkérdésben okozhatna, szükség rendelettel hárítsák el. A kormány nem nézheti tétlenül a khaosz elkövetkezését; az ország súlyos felelősségre vonná a kormányt, ha az nem volna résen és legalább szükséges töltéssel nem akadályozná meg, hogy az ár elsodorja a nehezen kivívott konsolidációt. Mindenesetre a legsúlyosabb felelősség terheli az obstrukció okozóit és csak az a szomorú, hogy egy ily csekély kisebbség oly nyomasztó kényszerhelyzetet és annyi bajt idézhet elő.

estélyek és matinékon szinte nélkülözhetlenek a kedves színes selyem blousok.

Oh ezek a csillogó fényes selymes kirakatok, hogy csábítgatnak, hogy csalogatnak; mily nehezen válik meg tőlök a szem! Mindig úgy képzelem mikor látom ragyogó szővéseket, hogy mindenik szál egy-egy kis kobold, a selyemnek susogva zizegve éneklő syrénye; mily sok bohó, szép asszonynak ölte meg már a lelkét csábító fénye, titokzatos suhogása!...

Istenem és mégis hogy megdöbbant a szívem mikor az elé a fényes főutczei kirakat elé érek! Nem tudok látásával betelni egy gyönyörű halvány kék színű selyemnek... mely olyan mint a mosolygó, felhőtlen, tiszta, derűs, kék menybolt. — — — A halvány kék az én kedvencz színem, s most amikor közel van a kath. kör »Matinéja« hol angyalok kara fog felvonulni »bűlből szavu halandók hivatott mesterének« vezetése alatt az emelvénnyre, elképzelem mily boldogan és jó kedvvel tudnék én egy ilyen halvány kék selyem blousban énekelni!!!

— Állok a kirakat előtt, s a csöndes hideg szürkés, fakó ködben ábrándozom suhogó puha meleg, fénylő, halvány kék selyemről.

Pedig édes Istenkém, milyen messze van az álomtól — — — a való.

Jövő leveléig, királynői kegyeibe ajánlja magát fonségednek leghívebb hódolója:

Irma.

ORSZAGGYULES.

A főrendiház ülése.

Budapest, december 17.

A főrendiház mai ülésén Vay Béla gróf elnökölt. A gyűlésnek mindjárt kezdetén felvették Hettyey püspököt és Szapáry László grófot a tagok sorába. Letárgyalták az után a zárszámadásokat. Szóba került azután a községi helynevek megmagyarosítása is és végül Császka indítványára nagy lelkesültséggel határozták el, hogy Erzsébet királynénak, e hó 24-iki születésnapja alkalmából, a főrendiház nevében küldöttségileg kifejezni üdvökvá-nataikat.

A képviselőház ülése.

Budapest, december 17.

Sokan, nagyon sokan kértek jegyet a karzatra, de mégis juttatott a háznagy mindenkinek! Hja! nem torzomborz szociálisták, hanem elegáns hölgyközönség kíváncsok volt a karzatra, türelmetlenül, gyorsan lépegetve, hogy el ne késsenek. Apponyi beszélt s ilyenkor soha sem hiányzik a székes főváros színe-java, a karzatokról.

Nagy volt a várakozás. Apponyitól mindenki fontos nyilatkozatot várt, s míg ő beszélni nem kezdett, még a Polczner borsos beszédje sem tudta lekötni a képviselők étkezőlődsét.

Mély esendben hallgatták aztán a Ház legelső szónokát. A beszéd után a kormánypárt korifeusai is siettek gratulálni a szónoknak — csak Bánffy ült mogorván, érezve, hogy csil-laga letűnőben van.

Megszokott dolog, hogy Apponyi beszédjei nagy hatást keltenek, de a mostani hatás az előbbieket mellet is feltűnő volt. Ad okulosz bizonyította be ezen beszédjével Apponyi, hogy nem pusztán idealista, hanem idealis jellem, a politikai pályán is.

A sok farizeuskodás között, ott a Házban, ime a jezsuiták neveltje Apponyi 25 év óta tündöklik, mint mindig és mindenben megbízható jellem.

Az ülés lefolyása különben a következő volt:

Elnök: Szilágyi Dezső.

Elnök bejelenti, hogy Schmiedt Károly kilépett a szabadelvű pártból s lemondott a pénzügyi bizottságban viselt tagságáról.

Egyéb apróbb bejelentések után folytatták

az új provizóriumról

szóló javaslatot.

Polczner Jenő: a Bánffy-kormány bujkálásáról szól és a benyújtott javaslat közjogi hibáit fejtegeti. Átkos törvénynek tartja a ki-egyeztet, melylyel az osztrákokhoz vagyunk kötve. Az események oda juttattak minket, hogy lerázhatjuk a lánczot, kiküzdhetjük függetlenségünket. (Zajos tetszés a szélsőbalon.) Bűn, hiba, vétek volna, ha ezt most elmulasztanók. Itt az idő, hogy a dializmust végre megtörjük. (Ugy van, a szélsőbalon.) — Tapasztalat bizonyítja, hogy a vámszövetség mily óriási károkat okoz hazánknak. Ez egy áldatlan állapot. Ebből a szempontból se szavazza meg a javaslatot. De végül az önálló jegybank felállítását megköveteljük s ezért az osztrák-magyar bank meghosszabbítását se szavazza meg. Az egész javaslatot visszautasítja s Kossuth hat. javaslatát pártolja. Kijelenti, hogy nem is elég a javaslat meg nem szavazása, hanem felelősségre vonni, vád alá kell vonni ezt a kormányt, mert olyan többséget hozott ide, melylyel mindenre, még hazaárulásra is képesnek tartja. (Zajos tetszés a szélsőbalon.)

Elnök: A képviselő urat rendreutasítom. Hazaárulás vádjával nem szabad egymást illetniök.

Kiáltások a szélsőbalon: De ha igaz! Eljen Polczner.

Polczner Jenő: Azok, akik azt mondják, hogy ez a javaslat csak előkészítője az önálló vámterületnek — ámitók! Micsoda nemtelen fégyver az, meggyanúsítani a függetlenségi pártot, hogy veszélyezteti az önálló vámterületet! (Ugy van a szélsőbal.) Nem elég, hogy a kormány a javaslatot vonja vissza, hanem kell hogy lemondjon, vonuljon vissza! (Viharos éljenzés a szélsőbalon.) A jövő kormánynak a kötelessége, hogy Magyarországot a közös ügyes fertőből vesse ki.

Hangos éljenzés hangzott fel, melybe beleegyeztek az erős halljuk-ok; Apponyit hívta fel a jegyző.

Apponyi beszéde.

Gr. Apponyi Albert: Ha bizalom szempontjából venné a dolgot, ugyanoly eredményre jutna, mint Polczner. Vannak azonban súlyos politikai okok, melyek kívánják, hogy a javaslattal érdeme szerint foglalkozzanak.

Endrey Gyula: Akkor vessék el! (Tetszés a szélsőbalon.)

Apponyi: Nem erre az eredményre jutotunk, hanem arra, hogy elfogadjuk.

Az önálló vámterület.

Foglalkozik mindenekelőtt az önálló vámterülettel nem mint politikai, hanem mint közgazdasági kérdéssel. A függetlenségi párt fölvetette a vámterület kérdés megoldását. Nem helyesli, hogy fölvetette, bár lélektanilag elismeri, hogy belejátszhatik a kérdésbe. De ha már felvetette, helyteleníti, hogy a jobboldal felvette a keztyűt. Ő nem vette volna fel, inkább válasz nélkül hagyta volna, semhogy igaztalan, elferdített, az ország érdekeinek meg nem felelő tanokat hirdetni. (Tetszés a balon.) Ő első sorban hiva a kiegyezésnek, de úgy állítani föl a kérdést, hogy az ránk nézve végzetes csapás — nagyon helytelen dolog.

Igaz, hogy a vámterületi elkülönítés ránk nézve mindaddig, míg meg nem erősödünk, míg az átmenet tart, egy krízis, — de Ausztriára az elkülönítés — halálos csapás. (Viharos tetszés balfelől.) Ezt szem előtt tartva lehetalkudoznunk; de a külön vámterületbe épen azok kergetik bele az országot, akik annak veszélyes voltát tulzással hirdetik.

A javaslat közjogi oldala.

Áttér ezután a javaslat közjogi kérdésére. Ugy van-e valóban, hogy ez a javaslat áttöri az 1867-diki törvényt? Mert ha így van, úgy semmi súlyos indok öket nem bírná arra, hogy megszavazzák. Tény, hogy a kiegyezés nem sikerült s most imperative áll előttünk a 68-ik § alapján való önrendelkezéssel való intézkedés szükségé. Összegezi azokat a közjogi ellentéteket, melyeket a javaslat ellen felhozhat.

A 68-ik §. nem jelenthet egyebet, mint a két alternatíva egyikét. Az egyik alternatíva: az előtte levő szakaszok, melyek a vámszövetséget megállapítják; a másik alternatíva: ennek ellentéte. Tehát a 68-ik §. kizárja a vámszövetséget. Sem kevesebbet, sem többet belemagyarázni nem lehet.

Mi a vámszövetség? Egy közös vámegység, jogi lekötöttség. Nos, ez a javaslat nem tartalmaz semmi jogi lekötöttséget. (Mozgás a szélsőbalon.) Ha a magyar kormány úgy akarja január 2-án megszüntetheti ezt a törvényt s fölállíthatja a vámsorompót. Tehát a vámterületi különválás minden közjogi kellei életbe lépnek. Ez nem a szavakkal játszás, ez önálló vámterület,

A javaslat jó.

Ennek a javaslathoz intézkedései azon időre, melyre tervezve vannak, semmi olyat

nem tartalmaznak, melyek a 67-iki törvényvel ellentétben vannak.

A május 3-iki terminust nem csak megengedhetőnek, de egyedül megengedhetőnek tartja. Az egész törvényben nem talált egyetlen szakaszt se, mely megtiltana, hogy ha Ausztriával egyszer nem sikerült a vámszövetség, ne szabadjon azzal később újra megalkotni a vámszövetséget. (Helyeslés jobbról, ellentmondás a szélsőbalon.) A törvény első sorban a vámszövetség megkísérlését rendeli. De akkor, mikor — mint a mai viszonyok — nem a két állam materiális ereje az irányadó, hanem egy zülalt politikai viszonyok az okai a szövetség nem sikerülésének — akkor tulságos szigorúság a formasághoz ragaszkodni. (Viharos tetszés a balközépen és jobboldalon) akkor, mikor egyik állam gépezete se volt abban a helyzetben, hogy megmondja, mit akar. (Zajos tetszés a jobboldalon és a középben, hoch! hoch! a szélsőbalon.)

A májusi javaslat.

Az a javaslat, melyet majd annak idején a kormánynak tennie kell, nem hasonlíthat ehhez a javaslathoz. De ideiglenesen ez a javaslat jó Állam intézkedésre oly javaslat kell, mely Magyarország külön vámterületi jogát világosan kimondja, de előre megkötni a kormány kezét nem szükséges. Hiszen szerződni Ausztriával, mindenki akar ebben a Házban...

Thaly Kálmán: En nem! (Perczekig tartó viharos derűtség.)

Apponyi: Félreértett a képviselő ur. Nem vámszövetséget értek, hanem kereskedelmi szerződést. Ezt Kossuth Ferencz is kívánja. Tehát erre nézve a kormány kezét megkötni nem szükséges. Ha azonban abból a szempontból indulna ki valaki, hogy arra nézve adassék világosabb szövegezés, hogy t. i. az önálló vámterület alapján állunk s más, mint kereskedelmi szerződés nem köthető, — ezt ő hálával és szívesen venné.

Politikai szempontok.

Már most áttér a politikai szempontokra. Daczára annak, hogy a kormányt hibái miatt elítélik, s hogy minden más körülmények közt ezt a javaslatot elvetették volna, ami miatt még csak szemrehányást se tehetne nekik senki, — mégis megszavazzák ezt a javaslatot, mert az ország érdekeit nem tudják ma külön választani a kormánytól.

Egy hang: Tojástáncz!

Apponyi (emelt hangon): Semmi tojástáncz! 25 éves multam van, nem vagyok mai gyerek, s ha valakinek ellentétes nézete is van, de azt az egyet megkövetelhetem, hogy szavaimban senki se kételkedjék, ne keresse hogy mi van tettem mögött. (Viharos taps).

Rámutat arra a sajnálatos jelenetre, hogy az osztrák Reichsrathban nem mindig emlékeznek meg úgy rólunk, a mint az Ő Felsége uralkodása alatt közösségben élő szövetségest említeni illenék. Rámutat arra, hogy Magyarország mint önálló és alkotmányos állam, épen azért, mert önálló és alkotmányos, a monarchia biztosítéka, a dynastia rendíthetetlen támasza. (Viharos taps). Ezt tudtuk mi mindig, de ezt kellett elhithetnünk és bebizonyítanunk. Deák Ferencznek is ez volt intenciója és ezért csinálta meg a kiegyezési törvényt abban a formában, a mint van. Sohasem volt arra alkalmasabb pillanat, mint ma, hogy ha Magyarország jogaihoz és érdekeihez ragaszkodik, felismeri az igazság valódi érdekét, kivívhatja a hazának és nemzetnek mindazt, a mi Magyarországot jog és alkotmányosság szerint megilleti.

Akkor, mikor a kísértés kelyhe közel van ajkához, szilárdan megáll Deák Ferencz alkotása mellett, tanuskodván arról, hogy az élő történelmi igazság. (Viharos meg-megujuló taps a bal- és jobboldalon).

Intés a többséghez.

Szól azután a többséghez. Valamint nem helyes, hogy a függetlenségi párt többet akar találni a 67. XII. t.-cikkben, mint a mennyi benne van, hiba, vétség lenne, ha a többség viszont kevesebbet akarna abban találni. (Zaj jobboldalon). Ő nem mondja azt, hogy az megtörtént. Teljesítse kiki kötelességét, a hogy ő teljesíti, midőn a javaslatot elvbarátai nevében megszavazza. (Hosszantartó, viharos taps a bal és jobboldalon. Apponyihoz tömegesen sietnek a jobboldalról, Széll Kálmán, Andrássy Gyula, Csáky Albin, Josipooich miniszter és mások).

Öt perc szünet.

Szünet után Bartha beszélt, a ki Apponyi-t élesen kritizálva teljesen osztotta és helyeselte Kossuth nézetét.

A kereskedő tanonciskola sorsa.

Lapunk tegnapi számában említettük, hogy a miniszter leiratot intézett Nagyvárad városához s Sipos Orbán kir. tanfelügyelőhöz, a melyben erősen megleczkézteti Nagyvárad városát azért, hogy a miniszter rendelete ellenére elhatározta, miként a kereskedelmi alsófoku tanonciskolát még egy évig a felső kereskedelmi tanintézet kezelése alatt hagyja s nem rendeli az iparoktatási bizottság felügyelete alá. Egyben elrendeli, hogy a város azonnal foganatosítsa korábban elküldött rendeletét. A miniszteri leirat folytán a keresk. Csarnok elnöke: Reisman Mór és alelnöke: Horvány Géza tegnap felutaztak Budapestre, hogy a miniszternél — ez évre — kieszközöljék a rendelet visszavonását. — A felső kereskedelmi iskola igazgatója Propper N. János ez ügyben a következő sorokat küldte be hozzánk:

A Nagyvárad város tulajdonát képező alsófoku kereskedő tanonciskola, jogviszonyainak megváltoztatása tárgyában a lapokban közzé tett közoktatásügyi m. k. miniszteri rendelet eddigéle hozzám, a helybeli kereskedelmi felső- és vele kormányhatósági jóváhagyással jogérvényesen egyesített alsófoku kereskedelmi iskolák igazgatójához, nem érkezett. S így mindaddig míg e tárgyban hivatalosan értesítve és utasítva nem leszek, az alsó foku kereskedő tanonciskola fenntartása és vezetése körül elvállalt köteleimnek az eddigi és 10 év óta összes felettes hatóságaim teljes elismeréssel találkozott módon megfelelni fogok. Ha az idézett magas kormányrendelet fogantatása a kereskedelmi szakoktatás ügyére ártalmasnak, rám nézve sérelmesnek mutatkozik, rendelkezésemre álló minden eszközzel odahatni fogok, hogy a dolgok valódi állásáról értesítendő közoktatási magas miniszterium az általa kiadott és érvényben levő szabályrendeletek szellemének megfelelőleg visszavonja vagy megváltoztassa a kiadott rendeletet.

Kelt Nagyvárad 1897 december 17.

Propper N. János.
igazgató.

UJDONSÁGOK.

TÁJÉKOZTATÓ.

Deczember 19. Az egészségügyi bizottság ülése a városházán, d. u. 4 órakor.

Deczember 19. D. e. 11—12-ig vasárnapi népszerű felolvasás: «Visszapillantás a butorasztalosság történetére.» Tartja: Domokos Andor.

* **Uj cz. apát.** Király Ő Felsége Kirner Károly budapest belvárosi plebánosnak a Boldogságos Szűz Máriáról nevezett prionai apátságot adományozta.

* **Br. Jósika Samu Kolozsvárt.** Br. Jósika Samu, a király személye körüli miniszter, ki három héten keresztül betegesen feküdt erdélyi birtokán Szurdokon, f. hó 16-ikán, mint kolozsvári levelezőnk tudósít, Kolozsvárra érkezett, hogy részt vegyen azon fényes keresztelésen, mely br. Zeyk József házában folyt le az erdélyi aristokrata nagy számu részvétele mellett. A család gr. Majláth Gusztávot, az erdélyi püspököt kérte fel a keresztelési szertartás végzésére, ki azonban ezen kérésnek, minthogy anyja özv. Majláth Györgyné és bátyja gr. Majláth László vannak nála látogatóban, nem tehetett eleget s így az egyházi funkciót Bíró Béla apát plebános végezte.

* **Választási harc Várad-Velenczén.** A dr. Rednik József elhunytá folytán megüresedett törvényhatósági tagság betöltése egész háborút idézett elő Katonavároson. A szabadelvűpárt tudvalevőleg nem teljesítette a Gábel Jakab által vezetett küldöttség óhaját, hogy a párt dr. Kurländer Edét jelölje, hanem Papp Miklós pénzügyigazgató jelölésében állapodott meg. Mindkét párt erősen küzd jelöltje mellett. A választás vasárnap lesz, Ullmann Izidor elnökölte alatt. A pártok felhívásokat bocsátottak ki, melyekben felhívják a választókat, hogy jelöltjükre adják szavazatukat. Ma, szombaton este a Kurländer-párt a Páva vendéglőben, a Papp Miklós pártja pedig a »Népkörben« összejövetelt tart.

* **Gyűlés a jogakadémián.** Tegnap délelőtt tartotta meg az akadémiai olvasókör az új elnök vezetése alatt az első bizottsági gyűlést. A gyűlés tárgyát a pénztárvizsgálat képezte s miután az rendben volt, a felmentvényt az előbbeni tisztikarnak megadták. Elhatározta ezenkívül a bizottsági gyűlés, hogy 60 frtot ad pályadíjakra. Ma délelőtt 10 órakor közgyűlés lesz.

* **Karácsonyi ünnepély a Szt.-József intézetben.** Nagyvárad város egyik legjelesebb nevelőintézetében: a Szt.-József intézetben a közelgő Szt.-Karácsony alkalmából, mint az előző években, december 23-án d. u. 5 órakor szép karácsonyi ünnepet rendeznek. A meghívókat már kibocsátották. A műsor szerint Strauss 3 felvonásos színművét: »Az igazi karácsonyi öröm«-öt adják elő az intézet növendékei, amely után egy magánjelenetet ad elő Major Dezső, »A próféta látomása« címmel. A teljes műsor különben a következő:

I.

»AZ IGAZI KARÁCSONYI ÖRÖM.«
SZÍNŰ 3 FELVONÁSBAN.

Irta: STRAUSS.

SZEMÉLYEK:

Vállas Ernő	tanulók	Taróczy Béla
Szikla Géza		Blazsek Lajos
Barna Endre		Kursinszky Kálmán
Csikfalvi Gerő		Molnár János
Boross, nagyapó	—	Ormay Lajos
Fia, közműves	—	Major Dezső
Unokája	—	Ferdényi Kálmán
Gyufaárus	—	Mardé István
Végrehajtó	—	Pircsy Pál
Levélfordító	—	Hágen Ferencz
Korcsmáros	—	Prág Ferencz
Rosenstock, zsidó kereskedő	—	Gyepes Imre.

Történik egy vidéki városban.

II.

»A PRÓFÉTA LÁTOMÁSA.«
MAGÁNJELENET.

Izaiás — — — — Major Dezső.

Énekkar.

* **Harminez ezer forintos hagyaték az erdélyi kath. státusnak.** Bulbuk Manó kolozsvári kereskedő 30,000 forintot hagyományozott az erd. rom. kath. státusnak. Ezen hagyaték egyharmadával 10,000 forinttal a végrendelező alapítványi kreált az erd. kath. státus nevelőintézeteiben, a hátralevő 20,000 forint felett a státusnak van joga a végrendelezőnek a végrendeletben preciszírozott óhaját tekintetbe véve intézkedni.

* **Kinevezés.** Beöthy László főispán a Lörinczy Károly jegyzővé választása folytán megüresedett szalárdi járásnoki állásra Várad János okleveles jegyzőt nevezte ki.

* **A Katholikus Kör matinéja.** A Katholikus kör jövő vasárnapi matinéjára a meghívókat ma küldik szét. A meghívó következőleg hangzik:

Meghívó. A »Katholikus Kör« vigalmi bizottsága Szt. Karácsony másodünnepén, e hó 26-án zártkörű matiné rendez, melyre kívül czimzettet és b. családját tisztelettel meghívja a rendező bizottság. A matiné kezdete pontban 11 órakor. A meghívó — mely egyúttal belépő jegyül is szolgál — megőrzendő s kívánatra felmutatandó.

Műsor.

1. Pásztor-Ének. Stark-tól; előadja: a műkedvelő vegyes énekkar.
2. Az Első Karácsony. Ez alkalomra írta és felolvassa főt. dr. Székely István, teológiai tanár.
3. Ima. Hiller Ferdinánd-tól; éneklő: Tucsak Ferenczné urnő; — zongorán kíséri: Moyzes Miklós ur, székesegyházi orgonista és zenetanár.
4. Karácsony éjjele. Rosty Kálmán költeménye; előadja: Zicher Paula k. a.
5. Pastorale. Belezna Antal-tól; előadja: a műkedvelő vegyes énekkar.

E helyütt említjük meg azt is, hogy a Kör helyiségének átalakítása már a befejezés stádiumában van; a mennyeiben a két nagy terem közti válaszfalat már lebontották s a tatarozási munkálatok is serényen folynak.

* **Koronás bélyegek.** Az államnyomdában már készen állanak a január 1-én életbe lépő új bélyegjegyek, melyek közül 15 darab fillérekre és 20 féle pedig korona értékekről szól. A mostan használatban levő bélyegjegyek márczius 31-ig kivonatnak a forgalomból. A mostani bélyegeknél 5 éves multjuk van, ugyanis 1893-ban lettek kibocsátva.

* **A kerületi orvosi állás betöltése.** Nagyvárad város közegészségügyi bizottsága vasárnap december hó 19-én d. u. 4 órakor szakülést tart a városbázán. Ez alkalommal a dr. Rednik József elhalálozása folytán megüresedett kerületi orvosi állásra pályázók kérvényeit és okmányait vizsgálják felül. Az orvosi állásra van elég pályázó; névszerint: dr. Horváth Gyula (Szalárd), dr. Kassay Kálmán járás orvos, dr. Mayer László, dr. Barna Ármin (Pecze-Szőllős), dr. Deák Jakab (Vaskóh), dr. Munk Béla, dr. Nemes Áron és dr. Ullmann Béla pályáztak. — Mint értesülünk, olyan pályázó kinevezését akarják magasabb helyről keresztülvinni, akinek az előirt tisztiorvosi képesítése nincs meg. Elvárjuk azonban s hiszszük is, hogy Biharmegye főispánja a közérdek szempontjából a kinevezéssel megczáfolja ezt a hirt s nem fog a megüresedett orvosi állás betöltése kortes szolgálatok jutalmazása lenni.

* **A világ aranya és ezüstje.** Kiszámította hivatalos adatok alapján de Joville Párisban, de csak Amerika felfedezésével kezdte a számítás. E szerint a nevezett felfedezése óta lefolyt 405 év alatt, a földből 102,000 millió vagyis 102 milliárd (frank) értékű aranyat és ezüstöt nyertek; ebből az összegből az aranyra esik 46 milliárd, az ezüstre 56 milliárd. Az ezüst értékét 1 kilogrammkint 222.22 frankban

számítja. Századok szerint ez a termelés a következő képet mutatja. A XVI. század nem haladta meg a 80 milliót aranyban és ezüstben. A XVII. század mindkét áremelése 115 millióra emelkedett, a XVIII. századé megütötte a 193 milliót, 1801—1850-ig 227 millió középszám körül járt évenként. Ettől az évtől kezdve az emelkedés rohamos. 1851—1875-ig 930 millióra emelkedett a termelés, 1876—1885-ig 1 milliárd 90 millióra, 1886—1890-ig 1 milliárd 340 millió volt, 1892—1896-ig 1 milliárd 975 millióra emelkedett. A haladás 1891 óta ismét rendkívüli. Az arany ez év óta 1896-ig 677 millióról 1 milliárd 89 millióra, az ezüst 936 millióról 1 milliárd 113 millióra emelkedett. Egyedül Amerika 1895-ben 4.400.000 uncia ezüstöt termelt, a mi az egész föld évi termelésének 83%-a. Franciaország évi termelése evvel szemben csak 19,619 uncia volt. Ez az oka, a miért Amerika az ezüst-velutát sürgeti. Alig 10 éve annak, hogy az aranyrétegek Transvaalban rendes munka alá vétettek és már 1896-ban ott az aranytermelés 2.508,587 uncia volt 227.471,842 frank értékben. Ausztráliában, ahol a termelést 1851-ben kezdték, az eredmény 10 milliárd lett. Legujabban Amerika Alaska nevű tartományában rendkívül gazdag érczrétegeket. Az auri sacra fames tehát nagy arányokat öltött.

* **A vasutasok kriszkindlje.** Az államvasutak igazgatósága már közzétette a karácsonyi előléptetéseket. Összesen 410 tisztviselőt léptettek elő. Bizony ez elég kis szám ahhoz képest, a mit a 6000 főnyi államvasuti tisztikar várt. Annál soványabb karácsonyi ajándék ez a Nagyváradon és Biharmegyében szolgálatot teljesítő tekintélyes számú testületre. Nagyváradon és Biharmegyéből összesen két tisztviselőt léptettek elő: Tolnay Miklós nagyvárad-i fűtőházi főnök a IV. rangfokozat 2-ik osztályából ugyanazon rangfokozat első osztályába lépett elő; — Salkovich Pál székelyhidi állomásfőnök az V. rangfokozat 3-ik osztályából ugyanazon rangfokozat 2-ik osztályába lett előléptetve.

* **Daudet Alfonz meghalt.** Egy késő éjjel, Párisból érkezett szűkszavú távirat jelenti, hogy a francziák nagy regényírója, Daudet Alfonz ma este 8 órakor vacsora közben, családjá körében szívizélhűdés következtében meghalt. Ez a katasztrófa egészen váratlanul éri az egész művelt világot, melynek minden részében ismertté tettek nevét gyönyörű regényei melyek Franciaország legkitűnőbb írói közé emelték. Nekünk magyaroknak különösen okunk van gyászolni az elhunytat, mert benne fajunknak és nemzetünknek őszinte és igaz barátját veszítettük el, a ki irántunk való vonzalmának minden lehető alkalommal kifejezést adott. Utolsó perceig nem volt beteg, s vacsora közben még nagyon vidám volt s a csapás annál szörnyűbb övéire, a kiknek gyászában ezren és ezren osztoznak Franciaország határain túl is.

Életrajza röviden a következő:

Daudet Alfonz született 1840. május 13-án Nimesben. A lyoni lyceumban végezte tanulmányait, azonban nem fejezhette azokat teljesen be családjának tönkremenése miatt. 1897-ben került Párisba, ahol először szükségből az irodalommal kezdett foglalkozni. Párisban először versekkel lépett fel, melyeket kisebb időszaki folyóiratokban adogatott ki. A poézis azonban akkor sem lévén még megélhetési forrás, hírlapíró lett és először a »Figarónál« majd a Moniteurnél kezdett dolgozni.

1861-ben Morny herceg titkára lett. Ebben az esztendőben nagyobb utazásokat tett Olaszországba és a Keleten. Ezután több drámát írt, a melyet szívesen fogadott a közönség. Ugyancsak nagy tetszést keltettek szép novellái és regényei. Daudet Alfonz két első munkája a Les amoureuses és La double convesion, kevés sikert aritak. Nagyobb hírnevet szereztek neki elbeszélései, a melyekkel egy csapásra meg-

hódította a közönséget. Már nagy hírneve volt a párisiak körében, a midőn elbeszéléseit mindentől elvették. Folyékony irálva és az élet festése folytán kitűnő elbeszélőnek és megfigyelőnek bizonyult. A mikor pedig 1874-ben *Fromont jeune et Risler aine* című regénye megjelent, a már ugyis neves író egy csapásra híres regényíróvá lett. Ezt a regényt az összes művelt nemzetek nyelvére fordították le. Ez a regény világhírűvé tette nevét; éppen ily nagy közkelettségnek örvendtek többi regényei is. Így a *Numa Roumestan* című regényéből az első kiadás egy néhány hét alatt teljesen elfogyott. Több regényeit dramatizáltak is és előadták a színpadon: *Fromont és Sapho* dramatizált regényei bejárták a világ összes nagyobb színpadait. Rendkívüli sikert aratott *Port Tarascon* című elbeszélése, amelyben Tarascon kisvárosi nyárszolgárait írta le pompás humorral. Itten mutatkozott nála legerősebben a kitűnő elbeszélő tehetség és zsenialitása a képek hű festésében. Ezt az elbeszélést, valamint legújabb regényeit is a világ minden művelt nemzetének nyelvén olvassák. Művei közül igen sokat magyarra is lefordítottak.

* **Visszavont panasz.** A múlt héten a helybeli lapokban több nyílttéri közlemény jelent meg, amelyek egy helybeli rendőr biztos ellen voltak intézve. A nyilatkozatokat a kereskedő ifjak egy része írta alá, akik azután a rendőr biztost fel is jelentették hivatalos hatalommal való visszaéléseért. Az ifjak most meggondolták a dolgot és a panaszukat visszavonták.

* **A jegyzők nyugdíja.** A biharmegyei községi és körjegyzők nyugdíj-választmánya tegnapi délután gyűlésén elhatározta, hogy 1898. január 1-től a nyugdíjazott jegyzők 20% levonással kapják meg nyugdíjaikat. A folyó évben 10% levonással fizették ki a nyugdíjakat. A választmány Ungváry Imre nyűvedi jegyzőt nyugdíjazta.

* **Amit Mark Twain mesél.** Most látott napvilágot Mark Twain új könyve ezen a címen: *More tramps abroad* ami körülbelül annyit tesz, mint *Ujabb vándorlások idegenben*. A nagy humorista beszámol a messze országokban tett tapasztalatairól. Sok pompás és kacagtató története közül is talán a legkülönb a következő, amelyet ausztráliai utjáról, írva mesél el:

Önök el sem hiszik azt, mily rendkívüli gyorsasággal tudnak uszni a cetihalak a sydneyi öbölben! Ine egy történet 1870-ből. Nyomoruságosan öltözött fiatal ember csatangolt a tengerparton. Egy cetihalász megpillantotta és megkérte, hogy vegye át tőle a kötelet és próbáljon cetihalat fogni. Ő már kifáradt és egész nap nem volt szerencséje. A legényke vállalkozott a helyettesítésre és csakugyan fogott cetihalat. A halat felfontja, a gyomrában levő nagyszámú tárgyak közül honorárium fejében zsebre vág néhányat, a többit a hallal együtt ott hagyja a gazda számára.

Másnap beállt Sydney leggazdagabb gyapjúkereskedőjéhez és így szól:

— Nevem Cecil Rhodes. Kérek kölcsönbe 100,000 fontot.

— Hogy-hogy?

— Szerzek vele három annyt. Önnek is jut még százezer font nyereség, nekem is.

— Nem értem!

— Hogyan, ön még nem tudja? Franciaország Németországnak megüzente a háborút és a gyapjú ára Londonban máris felszökött 14 perczenttel és még folyton emelkedni készül . . .

— De uram, mondja a kereskedő mosolyogva, hisz épen most olvastam el a *Times*-et, amely a reggeli hajóval érkezett s abban mindarról, a mit ön itt mondott, nincs egy árva szó sem.

— Bocsánat. Az ön hajója öt hétig volt tengeren, én ellenben hemutatom önnek a *Times*-nak egy csak tíz nappal ezelőtt megjelent, tehát jóval frisebb számát, amely egy cetihal gyomrában találtam . . . Ott volt a zsebében egy londoni utasnak, a kit tengeri útjában elnyelt a szörnyeteg.

Ezt a történetet, végzi Mark Twain, csak annak bizonyítására mondom el, hogy olvasóim lássák, mily bízhatatlan gyorsasággal usznak a cetihalak.

* Megátalkodott öngyilkos aggyastyán.

Egy öreg, 62 éves embert vittek be tegnap délután a rendőrségre, mert észrevették, hogy felakasztotta magát a fűzesen egy fára, de először még ideje korán levágták. Az öreg sirva panaszkodott el a rendőrségen, hogy elhagyta a felesége, akivel megöregedett és ezért akart meghalni. Az öreget azután elbocsájtották a rendőrségtől, de az öreg innen ismét egyenesen a fűzesre ment, ott felmászott egy fára a kötelet a nyakába tette és a fáról leugrott. Mire észrevették az öreg már meg is halt, úgy hogy az előhívott orvosok már csak a beállott halált konstatálhatták. Csató Gábornak hívták az öreget, aki foglalkozására nézve napszámos volt. Az öreget felfogják boncolni, hogy a halál okát kétségtelenül meglehessen állapítani.

* **Elveszett.** Tegnap előtt este a fő-utczán elveszett egy arany pecsétgyűrű, amelyben egy ezimer volt bevésve, egy kar, egy csillag és egy félhold. A becsületes megtaláló, ha a gyűrűt átadja, 15 ft jutalomra részesül.

* **Rövid hírek. Betörés.** Tegnap éjjel betörték Kuncz Mihály vízesgyámi lakosnak Száldobágyon lévő pajtájába, de ott semmit sem találtak. A csendőrség nyomozza a tetteseket. — **Elmenekült libatolvaj.** Tegnapelőtt éjjel Nyűveden Zana a Tódor lakására bementek s onnan 3 pár libát elloptak. A tettesek elmenekültek. — **Tűz a Törös pusztán.** Tegnap hajnalban a törös pusztán leégett Puri Károly gazdának egy kazal szalmája. A szalma biztosítva volt.

EGYESÜLETEK.

A 48-as Népkör felolvasása. A nagyváradi 48-as Népkör második felolvasása f. hó 19-én, azaz vasárnap d. u. 5 órakor fog megtartatni a kör helyiségében, mely alkalommal Csák Máté és Fehér Dezső arak fognak felolvasni, Gerencsér József pedig szavalni fog. Időközben szünetek alatt pedig az énekkar Gerencsér József vezetésével fog közreműködni. Ezen élvezetes időtöltésre ez alkalommal is felhívja az érdeklődők figyelmét a rendezőség.

TANÜGY.

A »Katholikus Pedagógia« érdekében.

Isten segítségével befejeztem ime a »Kath. Pedagógia« első évfolyamát és küszöbén most a második évfolyamnak támogatását, pártfogását kérem újból a katolikus tanfőiskolák, a magyar kath. közönségtől.

Nincs talán senki, aki kétségbe vonná, hogy a magyar katolikus tanügynek égető szüksége volt már egy olyan folyóiratra, mely a körülöttünk hullámzó pedagógiai eszmék, tanügyi törekvések között képviselje a kath. főfogást, a kath. szellemet s amely különösen a kath. középiskolázás ügyére fektetvén a főszínyt, a magyar katolizmus jövőjére oly nagy fontossággal bíró ügynek kívánjon fejlesztő, előmozdító organuma lenni.

Hogy a »Katholikus Pedagógia« első évfolyamában megfelelt-e az eléje tűzött feladatoknak, megfelelt-e minden váráhozának? Afelett ítéljen a nagyközönség. Az az egy bizonyos, hogy megtette a kezdeményező lépést, hogy legyőzte a kezdet nehézségeit, hogy előkészítette az utat, amelyen ezután könnyebben lehet haladni tovább.

Hogy azonban nemcsak tovább haladhasson a megkezdett úton, de fejlődhessek, megismosodhassék is, arra a kath. tanügyi világ, a nagy kath. közönség támogatására, pártfogására van szüksége. Minden anyagi segély s támogatás nélkül, pusztán egy ember lelkesedésére bízva, jelent meg az első évfolyam. Hogy pedig ez nem könnyű dolog, beláthatjuk onnantól, hogy a nem katolikus hasonló folyóiratok a kormány és tudós társaságok nagymértékű segélyezésével tudnak csak megjelenni, pedig terjedelmre és talán tartalomra nézve is nem mulják fölül a »Katholikus Pedagógiát«.

Azért bizalommal kérem a magyar kath. tanügy minden munkását s a nagy kath. közönséget, akik egy ilyen folyóirat szükségétől át vannak hatva, a kik a kath. nevelés nemzetfentartó munkájának előbbreviteleért lelkesednek, hogy vállalatomat támogassák úgy saját előfizetésükkel, mint az előfizetésre való lelkesítéssel, buzdítással.

A havonként négy iven megjelenő folyóirat előfizetési ára egész évre 4 ft, félre 2 ft. Néptanítóknak, papnövédeknek továbbra is 2 ft-ért adom. Szerkesztőség és kiadóhivatal Budapest, VIII. ker., Pál-utca 7. II. em. 37.

Budapest, 1897. decz. 15.

Gyürky Ödön.

IRODALOM.

— **Karácsonfa-ünnepély.** Összeállította Völgyi Lajoskisdédó Szabadkán. A kisdédóvár egy veterán tagja, kit csak Völgyi bácsinak ismer a jó szabadkai nép, a kis Jézuskának hozott karácsonyi ajándékot, az ő dicsőségét mozdítja elő füzetével. Nem egyéb e füzet, mint hasznos, gyakorlati utasítás azok számára, kik a kedves karácson-estét ünnepeletik ártatlan gyermek szívekkel. Jól tudják azok, kik ezzel foglalkoznak, hogy hetekig tart a készülődés az iskolákban a kereszténység közös ünnepére; sok fejtörést okoz nekik mit és hogyan adassanak elő a gyermekekkel? Ezt mondja el a jó Völgyi bácsi. Hittani előkészítés, pástorjáték, versek, párbeszédek, kótára szedett dalok vannak bemutatva e füzetben, költségvetést, méreteket ad a berendezésekhez s mindezt 80 kr-ért, melyből 30 kr árleengedést is kapnak a tanítóképző intézetek hallgatói, épen azok, akik számára nem csak érdekes, de hasznos is.

— **A könyvvásárlás évadja** nálunk még mindig csak az a rövid pár hét, amely a karácsonyi és újévi ünnepeket megelőzi. Ilyenkor jelenik meg a legtöbb könyv és ilyenkor adják ki a nagy könyvkiadó-czégek is árjegyzékeiket, hogy megkönnyítsék a vásárló közönségnek a könyvek kiválasztását. Ez árjegyzékek között teljesség és czélszerű berendezés dolgában egyike a legjobbaknak az, amelyet a Lampa és Róbert (Wodianer F. és Fiai) udvari könyvkereskedése szokott évenként közrebocsátani és amelynek karácsonyi füzetét épen most kaptuk kézhez. E tekintélyes kiadó cégünk nem követi más czégek ama rossz példáját, hogy csak a saját kiadványait kínálja vevőinek, hanem a lehető legobjektivebb módon felöleli mindazt a jót és értékest, a mit a magyar könyvpiacon összes kiadó czégek termelnek. A katalógus 29 fejezetre oszlik s a végére csatolt tartalomjegyzék könnyűvé teszi mindenkinek, hogy megtalálja benne, a mit keres. A több, mint tizenkét ives füzetet a kiadóczég ingyen és bérmentve küldi meg bárkinek, a ki ezért az Andrássy-ut 21. sz. alatti helyiségéhez fordul.

— **Azokhoz, akik magyar könyveket vásárolnak.** A magyar irodalom az utolsó negyedszázadban ürvendetes módon föllendült. Tudományos és szépirodalmunk manapság egy hónapban termel körülbelül annyit, mint azelőtt egy egész esztendőben. Az irodalom fölvirágzásával megváltozott a magyar könyv tartalma, formája is, a szerény, sokszor szinte szegényes külsőt csín, elegancia váltja föl. Nem kéri többé a lelkes honleányok gárde de damei karját, hogy otthont leljen a magyar családban, maga is bátran be mer állítani, mert hisz a magyar ember szívesen nyitja meg ajtaját a kedves vendégnek. Az Irodalmi Tájszótár ezt a művelt embert otthonába vezető, útját kívánja egyengetni a magyar könyvnek. Meg akarja ismertetni annak tartalmát, tájékoztat terjedelméről, áráról, beszerzési módjáról, szóval mindarról a mi a könyvet megismerteti az érdeklődővel mielőtt az még megvásárolná azt. Nem czélja az irodalmi kritika, bár ahol a dolog természete kívánja, ez elől sem fog elzárkózni, hanem egyszerűen tájékoztat a már megjelent, vagy a megjelenés küszöbén álló irodalmi újdonságokról. Az Irodalmi Tájszótár felöleli a magyar irodalom valamennyi ágát, hogy mindenki megtalálja benne azt a kört, mely érdekli. A közgazdasági-, jogi-, or-

vosi- és műszaki irodalom külön-külön kiváló szaktudósok felügyelete alá kerül és legtöbb- ször az író maga fogja tájékoztatni művéről a nagy közönséget. Kiváló figyelmet fordítunk azonban a történettudomány, irodalomtörténet, természettudomány és a szépirodalom újabb jelenségeire, melyeknek nemcsak tartalmát, hanem irányát is megismertetjük. Ilyen czéllal indul az Irodalmi Tájékoztató új útjára. Fogadják azzal a szeretettel, mint amilyennel szolgálja mindenkor a magyar irodalom tiszta, nemzeti érdekeit. Előfizetési ára egész évre egy forint. R a n ó Béla, az Irodalmi Tájékoztató szerkesztője. VI. felső-erdősor 9.

— **Magyar Sion.** Egyházi irodalmi havi folyóirat. Kezdetűl XXXV. Az új sorozatban XI. évfolyam. Ma adta ez évben régi, kipróbált jószágát egyh. irodalmi folyóiratunk a Magyar Sion utolsó füzetét s nem mulasztjuk el az alkalmat, hogy az új év küszöbén ne ajánljuk olvasóinknak. Tartalma e füzetnek is kitűnően van összeállítva. Gyakorlati észrevételek a szentírás helyes értelmezéséről. Dr. Keresztény Viktor, Verancsics Antal az erdélyi udvarnál Sörös Pongrácztól. Fáber Frigyes Vilmos Zubriczky Aladártól. Irodalom és művészet. Vegyes közlemények. Tartalom. Megrendelési cím: Esztergom, Buzárovits Gusztávnál.

— **A „Herkó-Páter” képes naptára.** M a r k ó Gyula szerkesztésében éppen most jelent meg, kaczagtató tartalommal és sok képpel az 1898-ra szóló naptár. A naptár ára 40 kr. Megrendelhető a „Herkó-Páter” szerkesztőségében, Budapesten, VIII. Mária Valéria utca 20. sz. alatt.

— **Uj hetilap.** Az új év elejével egy új politikai és társadalmi hetilap indul meg Budapesten. Az Iró Károly hírlapíró és M a r s o v s z k y Endre dr. országgyűlési képviselő szerkesztésében megjelenő ez új lapnak — a „Keresztény Ujság”nak — programjából közöljük a következőket:

„Keresztény Ujság” érdekek hajszolása nélkül önzetlenül a kereszténység ügyét és vele Magyarország boldogulását szolgálja és arra fog törekedni, hogy czimének megfelelően mindenben keresztény és magyar legyen, — az egyházpolitikai törvények revízióját sürgesse.

A „Keresztény Ujság” éppen azért, mert valálaskölsi alapon áll, igaz szószólója, hű barátja és önzetlen védelmezője lesz az iparos és földmíves osztály jogainak és érdekeinek, nem szűnik meg követelni az állam oly irányu intézkedéseit, a melyek a súlyos terhekkel küzdő gazda és iparos osztály helyzetét enyhíteni képesek.

Szépirodalmi részében közölni fog verseket, elbeszéléseket és regényeket, melyek megválogatásában soha sem fogja szem elől tévesztetni a keresztény erkölcsi követelményeit.

Czikkait a magyar politika és társadalom ki-magasló egyéniségei és kiváló keresztény írók fogják írni, erősebb biztosítéka annak, hogy a „Keresztény Ujság” mindenkoron meg fog felelni kitűzött feladatának és törhetetlen kitartással fog az igazi ügy diadaláért küzdeni.

Előfizetési ára egy évre 3 frt (6 korona), fél évre 1 frt 50 kr. (3 korona), mely összeg a „Keresztény Ujság” czimére Budapest. VIII. Mária utca 11. szám alá küldendő.

Igazságszolgáltatás.

Zsarolásért elítelve. 1894 október 8-án Färe Krecsun bement Goldstein Mór pálinka mérésébe és ott egy liter pálinkát rendelt.

A korcsmáros felesége azonban nem akart neki adni, amire Färe Krecsun maga ment a hordóhoz és egy liter pálinkát ki öntött magának. A korcsmárosné azonban nem nyugodott ebbe bele, mire dulakodni kezdtek. A vége a dolognak az lett, hogy Goldsteinné bepanaszolta Färe Krecsunt zsarolásért. A vádlottat akkor le is tartóztatták és vizsgálati fogságban volt 22 napig, aztán baza engedték.

A mai végtárgyaláson a vádlott be ősmerte tettét és arra hivatkozott, hogy ő nem

akart magának azzal anyagi hasznót szerezni és így tette nem is minősíthető zsarolásnak.

A védő Buna János is erre hivatkozott és azt mondta, hogy a korcsmáros csak közvetítő, mert a pálinka az államé és így Färe nem bántotta meg Goldsteint. A törvényszék azonban nem osztotta a védőnek ezt a nézetét és 8 napi fogságra ítélte a vádlottat, amit kitöltöttnek vett a vizsgálati fogsággal.

Az ítéletbe mindannyian bele nyugodtak s így jogerős.

A posztikiszi tolvaj elítelve. Nagy föltűnést keltett 1895 év nyarán az eset, hogy a posztikiszi tolvajait, C s o m b o r Imre és Zsengellér Zsuzsanna üllői-úti korcsmáros-pár szeméjében letartóztatták. A posztikisziinek tudvalevőleg még 1884 januárjában nyoma veszett a főposta udvaráról s a rendőrség éveken keresztül hiába kutatta a tettest s végtére is tíz év múlva a véletlen játszotta kezére. A büntető járásbíró, tudvalevőleg elévülés czimén beszüntette az eljárást Csombor és Zsengellér Zsuzsanna ellen, mire a magyar királyi államkincstár 240,000 forint és járulékaik iránt perbe fogta a posztikiszi tolvajait. Tegnap foglalkozott az ügygel a budapesti törvényszék, mely ítéletében arra kötelezi Csombort és Zsengellér Zsuzsánát, hogy az államkincstárnak 15 nap alatti végrehajtás terhe mellett fizessen 240,000 forintot és 500 forint perköltséget. Hogy Csombor mint tesz eleget e kötelezettségének, az elgondolni is bajos, mert zár alá helyezett vagyona nem ér többet 20—40 ezer forintnál s neki magának betevő falatja is alig van.

REGÉNY-CSARNOK.

NYÁRI REGE.

Samuli S. után fordította Vince József.

— Finn elbeszélés. —

5

Lőrincz mester nem volt ékesen szóló. Helyén csendesen ült. De hangja oly harmonikus volt, annyira a szív mélyéről jött és szemében volt a lelke. És Anna sóváran hallgatta őt, vele együtt lelkesedve, vele együtt elérzékenyedve. Ilyenkor Lőrincz beszédét hallgatva, megalázva érezte magát. Lőrincz a közönségesnél nagyobb volt az ő képzeletében és Annában gyakran felénkén ébredt fel az a gondolat: gyakran lenni, igen gyakran lenni a Lőrincz féle természet mellett, a viharban az ő ölébe huzódni, vele együtt örülni, mikor nyugalom, boldogság tölti el szívét és erőszak nélkül megszerezni azt.

Hanem mikor a fiatal leányok társaságában volt, akkor ismét az előbbi rakoncátlan Anna lett, kiből kimondhatlan jó kedvet ébresztett Lőrincznek a nagy társaságban való járatlansága.

Ismét szép reggel volt. Lőrincz kiment a szabadba sétálni, most is, mint mindig rajzfüzettel kezében De milyen csoda! A mióta Anna és a galamb képét megrajzolta, Lőrincz gyakrabban is rajzolt. Azonban most már önkénytelenül csak Annát és a galambot vagy a galambot és Annát rajzolta azokra a lapokra. Így ment ki akkor reggel is. Az erdőbe jutván, léptei oda vezérték — önkénytelenül, úgy is gyanítható — arra a helyre, hol Anna akkor állott és — ez is természetesen tudta nélkül történt, egészen úgy, mint a regényekben szokásos. Ott elővette rajzfüzetét s rajzolni kezdett, egész gondatlanul járatván ironját a papíron. Nehány pillanat múlva megjelent papírán a tő, a tavon a csónak, a csónak fején a leány, természetesen Anna. Már a galamb egy része is megjelent a leány vállán. Hanem most elkezdett gondolkodni Lőrincz, hogy vajjon nem lenne-e jobb a galamb helyére valami mást tenni. Ki tudja nem lenne-e mégis jobb, ha odarajzolná a kis mókust, a szelíd kis mókust, így, de . . .

Gondolkozott, melyik volna természetesebb: az evet vagy a galamb. Ki tudja, mily sokáig ült volna még ott, ha háta mögöl egy vidám hang félbe nem szakítja:

— Miért nem folytatja az idylli képet?

Istenem: Anna volt! Lassan hozzá lopódzott és a mester munkájába nézett.

— Miért nem folytatja? kérdezte még egyszer Anna.

— Azért, hogy ön oly hirtelen.

— Háborgatom talán?

— Semmiesetre sem, de . . .

— Kit akart oda rajzolni?

— Akartam? Nem sikerült. Nem tudja, ki ül a csónakban? Megálljunk csak! Még néhány vonás. Így ni, most már ismeri?

Anna elpirult.

— Ki engedte meg önnek, hogy megrajzolja arcképemet? kérdezte, hirtelen haragba jöve.

Öh leányok, öh csodálatos természet! Mídon hirtelenül, véletlenül, gyengéden megérinted kedélyüket, midőn tetszetőst mondasz nekik, a mi akadályozza őket, hogy hirtelen feleletet adjanak, akkor mindjárt sirnak vagy megharagusznak.

Megrémülve erősítette Lőrincz:

— Ezer bocsánat, kisasszony; nem tudtam, hogy ez kedve ellenére van. Biztosítom, hogy részemről sohasem fog ismétlődni.

Szegény Lőrincz! Oly ártatlan volt még. Mind ebből az látszott, hogy a Gentilhomme még nem olvosta, vagy olyasvalamit. A Gentilhomme nem beszél oly őszintén.

Némi bosszankodás, t. i. igazi bosszankodás futott át a leány arcán.

— Megengedi, hogy legalább megőrizzem ezt a képet magamnak? kérdezte Lőrincz őszintén.

— Nem.

— Hát széttépjem. Azt akarja?

— Nem.

— De hát akkor mit akar?

(Folyt. köv.)

TAVIRATOK.

Apponyi mai beszéde.

Budapest, decz. 17. (Saj. tud. táv.) A »Budapesti Hírlap«-nak írták a szabadelvű klubból a következőket: Apponyi mai beszéde általános lelkesedést keltett. Tisza, ki a beszéd alatt tapsolt, így nyilatkozott erről: Rég nem hallottam Apponyitól oly beszédet, melyet annyira magamévá tehettem volna. Beavatott körökben általában azt hiszik, hogy rövid idő alatt beáll a fuzió.

A német császár útja.

Budapest, decz. 17. (Saj. tud. táv.) A császár és Adalbert herczeg 1 órakor éjjel különvonaton Wildpark állomásra érkeztek.

A német császár Bismarcknál.

Budapest, decz. 17. (Saj. tud. táv.) Bismarck herczeg a kastély első szalonjában üdvözölte a császárt. Az üdvözlés után az ebédlőbe mentek diner-hez. Este 9 óra tájban a császár elbucszott s Rantzan gróf és grófnő kíséretében a vasúthoz ment. A császár barátságosan integetett, míg a vonat a karlsruhei állomást elhagyta.

A Battenberg herczegi pár Péterváron.

Budapest, decz. 17. (Saj. tud. táv.) Battenberg Ferencz József herczeg és neje a czári pár látogatására tegnap Pétervárra érkeztek és a téli palotában szálltak meg.

A Pacific-vasut vételára.

Budapest, decz. 17. (Saj. tud. táv.) Ma fizettek 8.500,000 dollárt chequeek-

ben az amerikai Egyesült Államoknak az Union Pacific-vasut vételárának törlesztése fejében.

A görög-török békeszerződés.

Budapest, decz. 17. (Saj. tud. táv.)
Az athéni kamara első olvasásban elfogadta a békeszerződést.

Az orosz hadügyminiszter lemond.

Budapest, decz. 17. (Saját tud. táv.)
Pétervárról sürgönyzik, hogy Wagnowsky hadügyminiszter visszalépése küszöbön áll. Azt beszélik, hogy Wagnowskyt, Obrucsew, a vezérkarfőnöke, ki ez utóbbit Kuropatkin, Transkaspija főparancsnoka és kormányzója és pedig mindkettőt egyelőre csak ideiglenesen fogja helyettesíteni.

Bracelona és a statárium.

Budapest, decz. 17. (Saját tud. táv.)
A minisztertanács, a hatóságoknak kedvező jelentése alapján, megengedte, hogy Barcelonában az ostromállapotot megszüntették.

A valparaisói kabinet bukása.

Budapest, december 17. (Saját tud.)
A valparaisói kabinet beadta lemondását. Petro Montt-ot bízták az új kabinet megalakításával.

Az angol munkás kérdéshez.

Budapest, decz. 17. (Saját tud. táv.)
A gépmunkások értekezlete tudomásul vette a jelentést és elfogadta az azokban foglalt indítványokat, amelyek a munkások képviselőinek nézete szerint a munkásokra nézve, egyetlenegynek a kivételével, elfogadhatók. Ez a kivétel az együttes szerződés-kötés elvére vonatkozik, melyet a munkások a darab szerint való díjazás rendszere mellett alig tartanak végrehajthatónak és ez ügyben képviselőik már tettek a munkaadóknak szóbelileg indítványokat azoknak megváltoztatására.

A polgári házasság Limában.

Budapest, deczemb. 17. (Saj. tud. táv.)
A Times-nek jelentik Limából tegnapi kelettel: A kamara újból elfogadta a polgári házasság behozataláról szóló törvényt, jól lehet az elnök hasonló rendeletek ellen csak nem régen élt veto-jogával. Az elnöknek az a véleménye, hogy a polgári házasság csak a nemkatholikus külföldiekre legyen érvényben.

Az amerikai valutareformok.

Budapest, decz. 17. (Saj. tud. táv.)
Page államtitkár a washingtoni képviselői kongresszus bank- és valuta-bizottsága elé terjesztette ma az általa kidolgozott valutareformbillt.

Madrid ünnepe.

Budapest, decz. 17. (Saj. tud. táv.)
A Filippinák pacifikálása alkalmából tegnap este Madrid városát kivilágították és a házakat felfénylőzték. Az utcákon hemzsegő tömeg éltette a spanyol hadsereget.

KÖZGAZDASÁG.

A valutarendezés.

(A. É.) Hol a valutarendezés?
Utban van Berlin felé!

Azaz hogy a mit papírra tettünk, az itt marad, csak az megy el, a mit aranyba fektettünk.

1892 az az emlékeztető szám, mely a valutatörvényhozás évét jelzi. Akkor csináltuk meg az aranyvalutát papíron. Bölesen megállapítottunk egy paritást is arany és ezüst között, csináltunk koronaértéket Wekerle miniszterelnök megígérte, hogy öt év alatt arannyal fogunk fizetni.

Mi történt azóta? Aranyat vásároltunk a legrosszabb időben, drága pénzen, magas árszínvonal. Az aranyat beraktuk az osztrák-magyar bank pénzébe, s gyűjtöttük, tőlünk telhetőleg költséget és fáradságot nem kímélve.

Volt azonban egy-egy hang már a kora kezdetől fogva, a mely azt mondta, hogy az aranyvalutát papíron, szóval megcsinálni, mit sem ér, hogy az idő nem jól van megválasztva az aranybeszerzésre, hogy sippal és dobbal nem lehet mádatat fogni, hogy fizetési mérleg nélkül a világ legzséniálisabb pénzügyminisztere sem csinálhat valutarendezést. Volt egy hang, a mely azt mondja, hogy mikor évenként 180 millió megy ki tőlünk aranyban kamatok fejében, akkor mitsem ér a 3-400 millió valuta arany, mely három év alatt vissza megy a külföldi bankokba, mint a megvásárolt kutya, a mint megszökhetik, az előbbi gazdájához.

Ezt a hangot akkoriban kinevették és meggyanúsították. Pedig elég érthető nyíltsággal beszélt és előre megmondta, hogy 1897-re, de aztán sem lesz készpénzfizetés, mert körülményeket mesterségesen csinálni nem lehet, s a készpénzfizetés állandó főtartásának főfeltevéle a fizetési mérleg aktivitása, a mi nálunk nincs meg.

S ime! A határidő elérkezett. Az arany az utóbbi időben bőven áramlott be, bővebben, mint mikor erővel hozták s olyan bőven, hogy maga az osztrák-magyar bank is megunta.

A bank a nyár elején elbizakodottságában már arról kezdett beszélni, hogy már a legközelebbi hetekben saját szakálára megkezd a valutarendezés végső effektusát, a készpénzfizetést. Ez azt jelenti, hogy a bank, melynek jegyei most kényszerfolyammal vannak ellátva, minden jelentkezőnek arannyal váltsa be bankjegyét, vagyis aranykészletét a közönség rendelkezésére bocsássa, arannyal töltsse meg a forgalmat.

A terv igen dicső volt és a magyar valutarendezés barátai boldognak érezték magukat, mert abban a véleményben voltak, hogy végre ezélnál van a valutarendezés, lesz arany és a pénzforgalom pengő aranypénzzel fog folyni. Pedig hát a dolog sehogysem volt olyan egyszerű, mint a hogy az aranyvaluta barátai gondolták, mert ez a részleges készpénzfizetés, melylyel a jegybank megelőzte volna a saját kormányát, milyen káros lett volna az egész ország finanziaira nézve, azt csak most látjuk igazán.

A dolog ugyanis abban állott, hogy az osztrák-magyarbank nagy aranyvásárlási kedvében annyi aranyat vásárolt össze, hogy már maga sem bírta vele. A bank ércértékkészlete már meghaladta a félmilliárdot s a dobálódzás a külföldről még egyre tartott, az arany látzólag magától jött. A bank pedig nem tudott mit csinálni az aranyával és nem gondolva meg

azt, hogy azért az aranyért ismét kölcsönözimletek mentek ki az országból, melyekért a kamatot csak nekünk kell majd megfizetnünk, a beáramlásra azzal akart válaszolni, hogy a nélkülözések árán drágán összegyűjtött aranyát az ablakon dobálja ki.

De a bank jó szándékának ideje korán utját állták s most megjött a próbája a bank e tervezett jeles intézkedésének.

Politikai komplikációk arra indították a külföldi tőkét, hogy meglódsák azt a lavinát, melyet az értékpapírok visszaáramlásának nevezünk, a berlini piacon a hollandi, belga és német tőke eladogatta az értékeinket s Bécsből viszont árad kifelé az arany.

És ezenközben megnyilatkozik a rég nem látott ázsio.

Hol volna a valutaarany, hogy ha a bank nyáron piacra vetette volna? Mennyivel nagyobb lenne az értékpapír visszaáramlás, ha a bank ma aranyával nem igyekezhetné az ázsio tőle telhetőleg csökkenteni?

Az ázsio ma tényleg megvan. Az arany meg vándorlóútra tért Németország felé. Igen, ez a valutaarany.

A készpénzfizetés megkezdésével pedig várhatunk addig, a míg az ország fizetési mérlege aktív lesz, a mikor nem kell az értékek visszaönlésével félnünk, a mikor olyan konszolidált gazdasági és politikai viszonyok közé jutunk, hogy a szabad forgalomból nem viszi ki a passzivitás a jó pénzt.

Vajjon el fog-e ez következni?

TOZSDE.

— A Tiszántul eredeti távirata. —

Gabonatözsde.

Készaru búzában az irányzat szilárd volt.

Határidők.

Budapest, decz. 17.

Buza tavaszra	—	—	—	—	—	11.98
Tengeri	—	—	—	—	—	5.45
decemberre	—	—	—	—	—	4.93
Rozs ősze	—	—	—	—	—	8.70
Zab ősze	—	—	—	—	—	6.40

Értéktözsde.

Az irányzat szilárd.

Buadpest, decz. 17.

Osztrák hitel	—	—	—	—	—	351.20
Magyar hitel	—	—	—	—	—	381.50
Allamvasut	—	—	—	—	—	334.25
Déli vasut	—	—	—	—	—	89.87
Rimamurányi	—	—	—	—	—	246.—
Magyar jelzalog	—	—	—	—	—	274.50
Magyar leszámítoló	—	—	—	—	—	249.—
Villamos vasut	—	—	—	—	—	281.50
Salgótarjáni	—	—	—	—	—	600.—
Iparbank	—	—	—	—	—	101.25
Budapest közuti	—	—	—	—	—	387.50
Kereskedelmi bank	—	—	—	—	—	1444.—

Hivatalos árfolyamok

budapesti áru- és értéktözsde 1897. december 17-én.

Magyar aranyjárdék 4%	—	—	—	—	—	121.50
Magyar koronajárdék	—	—	—	—	—	99.50
Magyar vasuti kölcsön aranyban 4 1/2%	—	—	—	—	—	120.50
Magyar vasuti kölcsön ezüstben 2 1/2%	—	—	—	—	—	100.50
Magyar keleti vasuti államkötvény 4 1/2%	—	—	—	—	—	120.50
Magyar földterhermentesítési kötvény 4 1/2%	—	—	—	—	—	97.25
Italmérési jog megváltási kötvény	—	—	—	—	—	100.75
Itorvát-szávon földterhermentesítési kötvény	—	—	—	—	—	97.50
Magyar nyeresemény sorsjegy-kölcsön	—	—	—	—	—	153.—
Tizszasabályozási és szegedi sorsjegy-kölcsön	—	—	—	—	—	138.25
Osztrák járadék papirban	—	—	—	—	—	101.40
Osztrák járadék ezüstben	—	—	—	—	—	101.25
Osztrák járadék aranyban	—	—	—	—	—	121.75
Oztrák korona járadék	—	—	—	—	—	101.75
1860. osztrák államsorsjegyek	—	—	—	—	—	143.—
Osztrák magyar bankrészvény	—	—	—	—	—	945.—
Magyar hitelbank részvény	—	—	—	—	—	377.90
Osztrák hitelintézeti részvény	—	—	—	—	—	349.80
Páris vista	—	—	—	—	—	333.—
20 márkás arany	—	—	—	—	—	955.—
Német birod lmi márká	—	—	—	—	—	590.—
London viste	—	—	—	—	—	120.30
Páris vista	—	—	—	—	—	47.70
20 márkás arany	—	—	—	—	—	11.80

A szerkesztésért felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA.

VASUTI MENETREND.

Érvényes 1897. évi október 1-től.

Nagyvárad—Szeged.					Szeged—Nagyvárad.					Nagyvárad—Arad.					Arad—Nagyvárad.				
	Sz. v.	Sz. v.	V. v.			Sz. v.	Sz. v.	V. v.			Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.			Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.	
Nagyvárad ind.	10 20	4 25	7 30		Szeged ind.	3 45	10 25	6 40		Nagyvárad ind.	10 20	4 25	7 30		Arad ind.	5 10	11 20	9 35	
Ósi »	10 30	4 36	7 44		H.-M.-Vásárhely »	4 44	11 05	7 57		Ósi »	10 30	4 36	7 44		Kurtics »	5 39	11 49	10 07	
Less »	10 48	4 56	8 06		Orosháza »	5 39	11 54	9 38		Less »	10 48	4 56	8 06		Kétegyháza »	6 14	12 28	10 54	
Cséffa »	11 03	5 12	8 29		Csaba »	7 00	2 33	4 50		Cséffa »	11 03	5 12	8 29		Békes-Csaba »	6 47	1 19	11 39	
Szalonta »	11 26	5 37	9 08		Gyula »	7 27	3 05	5 26		Szalonta »	11 26	5 37	9 08		Gyula »	7 27	3 05	5 26	
Kötegyán »	11 46	5 57	9 37		Sarkad »	7 47	3 27	5 56		Kötegyán »	11 46	5 57	9 37		Sarkad »	7 47	3 27	5 56	
Sarkad »	11 57	6 09	9 51		Kötegyán »	7 56	3 39	6 09		Sarkad »	11 57	6 09	9 51		Kötegyán »	7 56	3 39	6 09	
Gyula »	12 21	6 34	10 21		Szalonta »	8 23	4 10	6 47		Gyula »	12 21	6 34	10 21		Szalonta »	8 28	4 10	6 47	
Csaba »	2 10	7 22	4 42		Cséffa »	8 42	4 34	7 18		Békes-Csaba »	2 23	7 17	4 32		Cséffa »	8 42	4 34	7 18	
Orosháza »	3 10	8 32	5 48		Less »	9 04	5 00	7 51		Kétegyháza »	2 54	7 44	5 03		Less »	9 04	5 00	7 51	
H.-M.-Vásárhely »	4 00	9 26	7 00		Ósi »	9 21	5 19	8 16		Kurtics »	3 28	8 20	5 38		Ósi »	9 21	5 19	8 16	
Szeged érk.	4 35	10 20	7 55		Nagyvárad érk.	9 32	5 30	8 31		Arad érk.	3 55	8 47	6 05		Nagyvárad érk.	9 32	5 30	8 31	

Nagyvárad—Belényes—Vaskóh.					Vaskóh—Belényes—Nagyvárad					Nagyvárad—Gyoma					Gyoma—Nagyvárad.				
	V. v.	Sz. v.				Sz. v.	Th. v.	Sz. v.			V. v.	Sz. v.				Sz. v.	V. v.		
Nagyvárad ind.	3 50	2 40			Vaskóh ind.	4 30	2 30			Nagyvárad ind.	5 50	2 37			Gyoma ind.	3 40	2 40		
V.-Velenceze »	4 05	2 51			Lunka-Rézbánya »	4 42	2 43			Ósi »	6 09	2 51			Déva-Ványa »	4 37	3 40		
Félix-Fürdő »	4 32	3 13			Szudrics »	5 09	3 12			Uj-Palota »	6 24	3 05			Körös-Ladány »	5 13	4 23		
Kardó »	4 50	3 27			Belényes »	5 37	3 52			Gyires »	6 41	3 17			Szeghalom »	5 40	4 55		
Magyar-Gyepes »	5 50	4 17			Sonkolyos »	5 58	4 15			Körösszeg »	7 02	3 36			Vésztő »	6 12	5 36		
Tasádfő »	6 07	4 31			Belényes-Ujlak »	6 10	4 27			Szakál »	7 39	4 05			Kót »	6 38	6 08		
Drág-Cséke »	6 30	4 45			Borz »	6 19	4 37			Nagy-tóti »	7 55	21			Iráz »	6 52	6 28		
Magyar-Cséke »	6 50	5 05			Sólyom »	6 35	4 58			Komádi »	8 25	4 32			Komádi »	7 10	7 02		
Dusesd »	7 05	5 12			Gyanta »	6 56	5 19			Iráz »	8 42	4 49			Nagy-tóti »	7 22	7 14		
Szombatság-Rogoz »	7 46	5 47			Hollód »	7 10	5 34			Kót »	9 19	5 14			Szakál »	7 48	7 49		
Hollód »	7 58	5 58			Szombatság-Rogoz »	7 31	6 03			Vésztő »	9 44	5 32			Körösszeg »	8 11	8 13		
Gyanta »	8 12	6 11			Dusesd »	7 55	6 34			Szeghalom »	10 34	6 13			Gyires »	8 33	8 38		
Sólyom »	8 38	6 36			Magyar-Cséke »	8 07	6 49			Körös-Ladány »	11 —	6 31			Uj-Palota »	8 47	8 53		
Borz »	8 53	6 50			Drág-Cséke »	8 26	7 17			Déva-Ványa »	12 03	7 21			Ósi »	9 03	9 13		
Belényes-Ujlak »	9 05	7 01			Tasádfő »	8 40	7 33			Gyoma érk.	12 45	8 06			Nagyvárad érk.	9 20	9 32		
Sonkolyos »	9 18	7 13			Magyar-Gyepes »	8 54	7 50												
Belényes »	10 04	7 47			Kardó »	9 27	8 31												
Szudrics »	10 27	8 09			Félix-Fürdő »	9 40	8 45												
Lunka-Rézbánya »	10 56	8 21			V.-Velenceze »	10 01	9 09												
Vaskóh érk.	11 12	8 49			Nagyvárad érk.	10 11	9 19												

Székelyhid—Margitta					Margitta—Székelyhid				
	V. v.	V. v.				V. v.	V. v.		
Székelyhid ind.	10 02	8 —			Margitta ind.	4 35	4 45		
Apátkeresztur »	10 56	8 46			Monos-Petri »	4 46	4 57		
V.-Ábrány »	11 12	9 —			V.-Ábrány »	4 57	5 10		
Monos-Petri »	11 24	9 11			Apátkeresztur »	5 13	5 29		
Margitta érk.	11 35	9 21			Székelyhid érk.	5 54	6 10		

Szombatság-Rogoz—Dobrest.					Dobrest—Szombatság-Rogoz.				
	Vegy. v.	Vegy. v.				Vegy. v.	Vegy. v.		
Szombatság-Rogoz ind.	6 08	7 55			Dobrest ind.	4 22	6 36		
Nánhegyes »	6 34	8 21			Nánhegyes »	4 32	6 46		
Dobrest érk.	6 44	8 31			Szombatság-Rogoz érk.	4 56	7 10		

A vonatok közlekedési ideje középeurópai idő szerint van kitüntetve.
A vastagabb számok este 6 órától reggeli 5 óra 59 perczig terjedő éjjeli időt jelentik.
A †-tel jelzettek feltételes megálló helyek.

Karácsonyi ajándék-tárgyakat

felnőttek, vagy gyermekek részére ne vásároljunk előbb sehol, míg meg nem néztük

KALENDA JÁNOS

Szent László-téri karácsonyi kiállítását,

 a hol a bel- és külföld legremekesebb gyártmányai kaphatók
leszállított olcsó szabott árak mellett.

Gyermek-játékokból óriási választék van kiállítva a legolcsóbb darabtól kezdve a legfinomabb különlegességig.

Kitűnő első rendű varrógépek kaphatók előnyös feltételek mellett fenti cég fiók üzletében Sas-utca Mezey-házban, ugyanott varrógépek szakszerűen javíthatnak.